

Stosunek do uchodźców po atakach terrorystycznych w Paryżu

Przedruk i rozpowszechnianie
tej publikacji **w całości** dozwolone
wyłącznie za zgodą CBOS.
Wykorzystanie **fragmentów**
oraz danych empirycznych
wymaga podania źródła

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 9 stycznia 2015 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

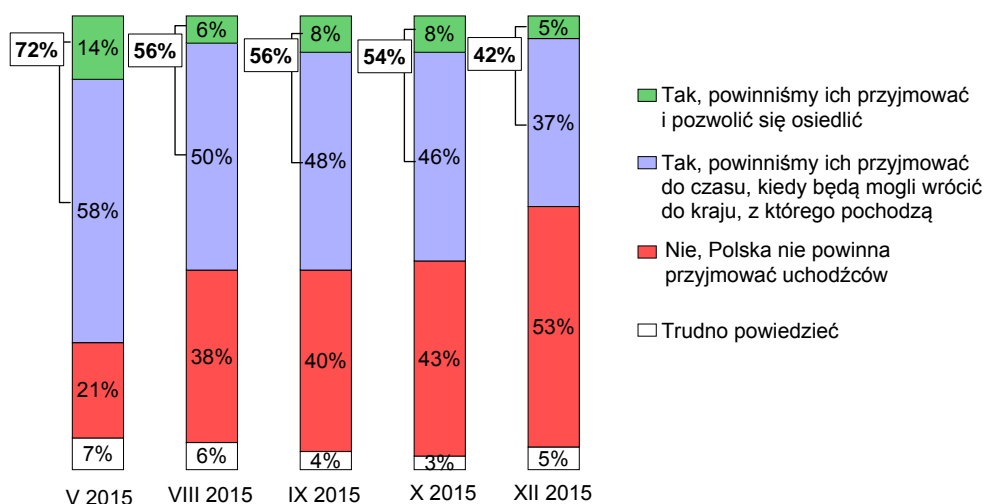
W 2015 roku stosunek Polaków do uchodźców uległ radykalnym zmianom. Głównym czynnikiem mającym wpływ na te zmiany są niewątpliwie informacje i komentarze medialne dotyczące wydarzeń z ostatnich miesięcy, związane z napływem i wędrówką przez państwa Unii Europejskiej tysięcy uchodźców i imigrantów spoza Europy. Zdecydowana większość z nich to muzułmanie, co w połączeniu z aktywnością muzułmańskich organizacji terrorystycznych sprzyja narastaniu niechęci do przybyszy. W grudniowym badaniu¹ ponownie odnotowaliśmy wzrost liczby osób niechętnych przyjmowaniu uchodźców.

UCHODźCY Z OBSZARÓW OBJĘTYCH KONFLIKTAMI ZBROJNYMI

W maju, kiedy w mediach pobrzmiwały jeszcze doniesieniach o katastrofach na Morzu Śródziemnym, w których zginęły setki uchodźców i imigrantów próbujących przedostać się do Europy, zdecydowana większość Polaków popierała udzielanie schronienia uchodźcom z krajów objętych konfliktami zbrojnymi, choć większość tylko na pewien czas. Jednak już od sierpnia, kiedy to coraz częściej podawane były informacje na temat olbrzymiej liczby przybyszy z Afryki i Bliskiego Wschodu, stopniowo zaczął rosnać odsetek respondentów przekonanych, że Polska nie powinna przyjmować uchodźców. W grudniu liczba przeciwników przyjmowania uchodźców przekroczyła liczbę osób choćby czasowo gotowych udzielić schronienia uchodźcom (53% wobec 42%). Obecnie tylko 5% badanych stoi na stanowisku, że powinniśmy przyjmować i pozwalać osiedlać się w Polsce uchodźcom z krajów, gdzie toczą się działania wojenne. Blisko dwie piąte (37%) jest skłonnych udzielić im schronienia do czasu, kiedy będą mogli wrócić do swoich krajów. Ostatni wzrost liczby przeciwników przyjmowania uchodźców jest zapewne po części skutkiem paryskich ataków terrorystycznych sprzed miesiąca, których dokonali muzułmanie inspirowani przez tzw. Państwo Islamskie.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (307) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganym komputerowo (CAPI) w dniach 3–10 grudnia 2015 roku na liczącej 989 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

RYS. 1. CZY, PANA(I) ZDANIEM, POLSKA POWINNA PRZYJMOWAĆ UCHODźCÓW Z KRAJÓW OBJĘTYCH KONFLIKTAMI ZBROJNYMI?

Sprzeciw wobec przyjmowania uchodźców jest wyrażany tym częściej, im młodszy są badani. Wśród najmłodszych respondentów tylko co czwarty (25%) akceptuje udzielanie, choćby czasowego, schronienia osobom z terenów objętych konfliktami zbrojnymi, wśród badanych 45-letnich i starszych – niemal połowa (49%). Stosunek do przyjmowania uchodźców jest związany również z wykształceniem ankietowanych. Im słabiej są oni wykształceni, tym częściej sprzeciwiają się przyjmowaniu uchodźców. Wśród osób z wykształceniem wyższym większość (55%) godzi się na ich przyjęcie, przynajmniej na pewien czas. Także w miastach powyżej 100 tysięcy mieszkańców większość skłonna jest, choć zazwyczaj warunkowo, przyjmować uchodźców z krajów ogarniętych wojnami (zob. tabele aneksowe).

KRYZYS IMIGRACYJNY W UE

Opinie dotyczące przyjęcia przez Polskę części uchodźców, którzy przybyli do innych państw Unii Europejskiej, kształtują się jednak nieco odmiennie. Tak postawione pytanie bada nie tylko stosunek do obecnie przybywających do Europy uchodźców, ale także do naszych zobowiązań w tym zakresie wobec innych państw Unii. Tym bardziej, że w okresie przeprowadzania badań (tzn. od maja br.) w mediach podawane były informacje na temat

propozycji Komisji Europejskiej dotyczących rozlokowania uchodźców między wszystkie zobowiązane do współpracy w ramach polityki migracyjnej państwa UE, a pod koniec września w większościowym głosowaniu zdecydowano o rozlokowaniu między państwa członkowskie 120 tysięcy już przybyłych do Europy uchodźców z Syrii, Iraku i Erytrei.

Niemal od początku Polacy w większości sprzeciwiali się podejmowaniu tego typu zobowiązań (tylko we wrześniu badani podzielili się równo na zwolenników i przeciwników przyjęcia części uchodźców z Bliskiego Wschodu i Afryki). W grudniu wyraźnie wzrosła liczba przeciwników. Obecnie niemal dwie trzecie Polaków (64%) sprzeciwia się przyjęciu części przybyłych do Unii uchodźców. Blisko co trzeci Polak (30%) popiera takie działania. To spadek o 13 punktów procentowych od października – przełożyło się to także na taki sam wzrost liczby przeciwników.

Tabela 1

Z powodu dużego napływu uchodźców z Bliskiego Wschodu i Afryki do niektórych państw Unii Europejskiej kraje te nie są w stanie poradzić sobie z tym problemem. Czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna przyjąć część uchodźców przybywających do Europy?	Wskazania respondentów według terminów badań									
	V 2015*		VIII 2015*		IX 2015		X 2015		XII 2015	
	w procentach									
Zdecydowanie tak	3	33	6	36	8	46	7	43	5	30
Raczej tak	30		30		38		36		25	
Raczej nie	32	53	29	55	19	48	21	51	30	64
Zdecydowanie nie	21		26		29		30		34	
Trudno powiedzieć	14		9		6		6		6	

* W maju i sierpniu pytaliśmy o przyjmowanie uchodźców przybywających do „państw południowej Europy”, obecnie pytamy o przyjmowanie uchodźców przybywających do „niektórych państw Unii Europejskiej”

Poglądy na ten temat wyraźnie korelują z preferencjami wyborczymi. Sympatycy PiS oraz ugrupowania Kukiz'15 w zdecydowanej większości sprzeciwiają się przyjmowaniu uchodźców przybyłych do innych państw UE (odpowiednio 74% i 85%). Natomiast zwolennicy Nowoczesnej i PO znacznie częściej niż ogół badanych popierają takie działania, chociaż w Platformie także przeważają przeciwnicy przyjmowania uchodźców z Bliskiego Wschodu i Afryki (53% przeciwników wobec 44% zwolenników), a w Nowoczesnej – zwolennicy (58% popiera takie działania, 35% się im sprzeciwia).

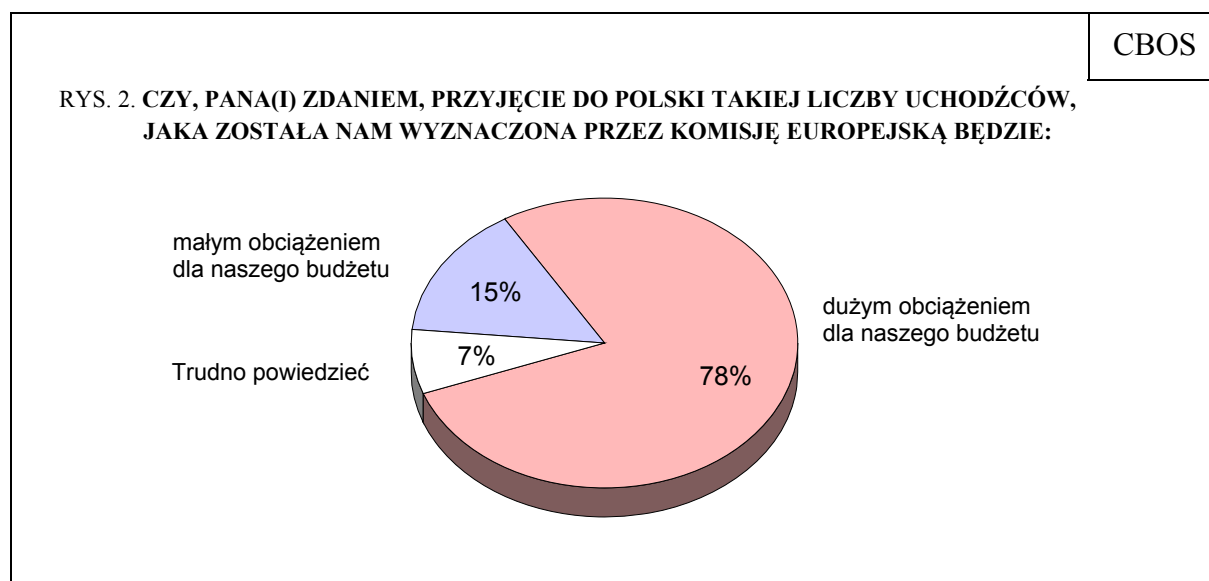
Tabela 2

Z powodu dużego napływu uchodźców z Bliskiego Wschodu i Afryki do niektórych państw Unii Europejskiej kraje te nie są w stanie poradzić sobie z tym problemem. Czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna przyjąć część uchodźców przybywających do Europy?	Wskazania respondentów deklarujących gotowość głosowania na:			
	PiS N=218	Nowoczesna N=134	PO N=92	Kukiz'15 N=53
	w procentach			
Tak*	20	58	44	13
Nie**	74	35	53	85
Trudno powiedzieć	6	7	3	2

* Połączone kategorie „Zdecydowanie tak” i „Raczej tak”

** Połączone kategorie „Zdecydowanie nie” i „Raczej nie”

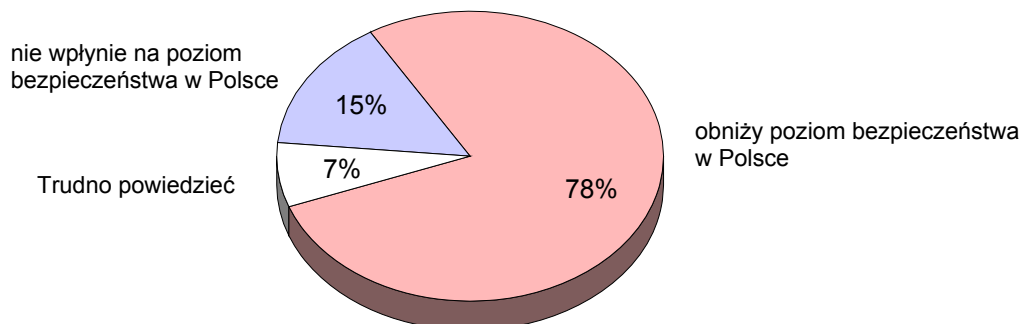
Polacy obawiają się skutków przyjęcia uchodźców. Ponad trzy czwarte badanych (78%) uważa, że przyjęcie takiej liczby uchodźców, jaka została nam wyznaczona przez Komisję Europejską, będzie dużym obciążeniem dla naszego budżetu. Tylko co siódmy (15%) sądzi, że nie są to duże koszty dla naszego państwa.

Taka sama część społeczeństwa (78%) jest przekonana, że przyjęcie uchodźców obniży poziom bezpieczeństwa w Polsce. Stosunkowo niewielu ankietowanych (15%) uważa, że nie wpłynie to na sytuację w tym zakresie.

CBOS

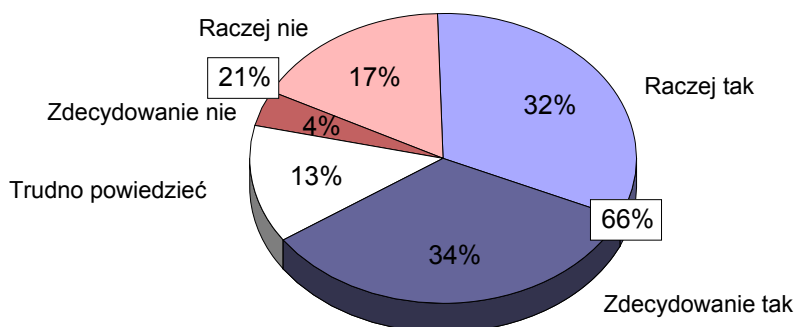
RYS. 3. CZY, PANA(I) ZDANIEM, PRZYJĘCIE UCHODźCÓW:

Większość Polaków (66%) przychylnie przyjąłaby starania rządu o zmianę wcześniejszych ustaleń dotyczących rozlokowania uchodźców między państwa członkowskie przyjętych przez poprzedni rząd. Tylko co piąty (21%) byłby krytyczny wobec takich działań, natomiast mniej więcej co ósmy (13%) nie ma na ten temat zdania.

CBOS

RYS. 4. CZY, PANA(I) ZDANIEM, POLSKI RZĄD POWINIEN DAŹYĆ DO ZMIANY WCZEŚNIEJSZYCH USTALEŃ DOTYCZĄCYCH ROZŁOKOWANIA UCHODźCÓW MIĘDZY PAŃSTWA CZŁONKOWSKIE PRZYJĘTYCH PRZEZ POPRZEDNI RZĄD?

Ponownie opinie na ten temat są ściśle powiązane z sympatiami politycznymi. Zdecydowana większość sympatyków PiS (85%) i ugrupowania Kukiz'15 (81%) chciałaby, żeby rząd przystąpił do renegocjacji tych ustaleń. Za takimi działaniami opowiada się także większość potencjalnych wyborców PO (52%), mimo że to rząd utworzony przez Platformę

zaakceptował te ustalenia. Wśród zwolenników Nowoczesnej przeważa pogląd, że obecny gabinet nie powinien renegecować zobowiązań wcześniejszego rządu w kwestii liczby uchodźców, których ma przyjąć nasz kraj (46%), ale także w tej grupie ponad dwie piąte (44%) popiera takie działania.

Tabela 3

Czy, Pana(i) zdaniem, polski rząd powinien dążyć do zmiany wcześniejszych ustaleń dotyczących rozlokowania uchodźców między państwa członkowskie przyjętych przez poprzedni rząd?	Wskazania respondentów deklarujących gotowość głosowania na:			
	PiS N=218	Nowoczesna N=134	PO N=92	Kukiz'15 N=53
	w procentach			
Tak*	85	44	52	81
Nie**	8	46	38	8
Trudno powiedzieć	7	10	10	11

* Połączone kategorie „Zdecydowanie tak” i „Raczej tak”

** Połączone kategorie „Zdecydowanie nie” i „Raczej nie”

UCHODźCY Z UKRAINY

Nie zmienia się natomiast stosunek do ukraińskich uchodźców z terenów objętych konfliktem. Poparcie dla przyjmowania ukraińskich uchodźców było zawsze większe niż dla tych z Bliskiego Wschodu i Afryki. Obecnie trzy piąte Polaków (60%) popiera udzielanie schronienia w Polsce uchodźcom z Ukrainy i odsetek ten właściwie się nie zmienia od września. Co trzeci Polak (33%) sprzeciwia się takim rozwiązaniom.

Poparcie dla przyjmowania uchodźców z Ukrainy rośnie wraz z wykształceniem badanych i oceną własnych warunków materialnych. Najczęściej przeciwnikami przyznawania statusu uchodźcy Ukraińcom są najmłodszy badani (49% – zob. tabela aneksowa 2).

Tabela 4

W związku z konfliktem na wschodzie Ukrainy odnotowano także wzrost liczby uchodźców z tego kraju. Czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna przyjąć ukraińskich uchodźców z terenów objętych konfliktem?	Wskazania respondentów według terminów badań							
	VIII 2015		IX 2015		X 2015		XII 2015	
	w procentach							
Zdecydowanie tak	11	50	13	61	15	61	14	60
Raczej tak	39		48		46		46	
Raczej nie	22	38	18	28	20	34	20	33
Zdecydowanie nie	16		10		14		13	
Trudno powiedzieć	12		11		5		7	

W grudniu odnotowaliśmy ponowny wzrost odsetka badanych sprzeciwiających się przyjmowaniu przez Polskę jakichkolwiek uchodźców. Obecnie taką postawę prezentuje większość społeczeństwa. Wydaje się, że stosunek do uchodźców ogółem coraz silniej kształtują informacje dotyczące napływających w tym roku do Europy uchodźców i imigrantów. W maju, kiedy zdecydowana większość badanych deklarowała jeszcze gotowość do udzielania schronienia uchodźcom z obszarów objętych konfliktami zbrojnymi, większość nie zgadzała się na przyjęcie części uchodźców z Bliskiego Wschodu i Afryki przybyłych do innych państwa UE. Teraz stosunek do uchodźców ogółem jeszcze silniej koreluje ze stosunkiem do uchodźców z Bliskiego Wschodu i Afryki.

Natomiast właściwie nie zmienia się stosunek do uchodźców z Ukrainy. Obecnie nawet częściej niż w sierpniu Polacy deklarują poparcie dla przyjęcia i udzielenia schronieniem osobom z terenów, na których toczą się działania wojenne.

Opracowała

Katarzyna KOWALCZUK